

IPAROSOK LAPJA.

Pécs, 1897.

Első évfolyam.

Augusztus 14. 3. szám.

Az ipartörvény revíziója.

Kis okok néha nagy következményekkel járnak. Holmi téglaágyári sztrájk, minő a mult hónapban volt a fővárosban, egy odavetett nyilatkozatra készítette Dániel Ernő h. kereskedelmi minisztert, aki a magyar parlamentben egy interpellációra adott válaszában a többi közt kijelentette, hogy „az ipartörvény szövege ellenétes értelmű részeket engedéin meg, szükségesnek tartom annak módosítását a kisipar és a munkások védelme végett.”

Nagyon kis eseménynek látszhatik az az eljélt nyilatkozat, mely szinte elvész azokban a lepedőnyi országgyűlési tudósítások tömkelegében, ahol mindig más és más politikai események vannak a felszínen, ugy hogy az olvasó szinte ügyet sem vet ilyen mellékesnek látszó kitérésre.

Ha azonban komolyan lehet venni, hogy az ipartörvényt módosítani készülnek és éppen a kormány részéről, hát akkor nem is valahol az emberi kor végső határán van ennek a terminusa, hanem valamivel közelebb esik a lehetőleg még a XIX. században sor kerül arra a reformra, melyet maguk a legkövetlenebbül érdekelt körök oly nyomatékosan és régóta sürgetnek.

Talán sokak előtt túlzásnak is látszik, midőn azt mondjuk, hogy ez a sürgetés régen folyik, holott maga az ipartörvény sem valami öreg legény. Még csak 1884-ben született és így mindössze tizen-

három esztendő. De hát ez az idő is elegendő, hogy belássa minden tényező, hogy a magyar iparosságna már a törvény megszüntetésékor volt oka vele elégedetlennek lenni, mert korcszülött volt s tizenhárom esztendő alatt csak a gyonra fejlődött, amely a kisiparosokat sorra fogyasztotta.

Ahány ipartestületi országos gyűlés volt azóta, pedig négy volt, az valamennyi nyomatékosan és első sorban az ipartörvény revízióját sürgette. Ezt teszi azóta az országos iparegyesület, ezt teszik a kereskedelmi és iparkamarák folyton-folyvást, ami mindenesetre nem azt mutatja, mintha a törvényvel meg volnának elégedve.

Egy ilyen cikkely szük keretében egy szuszra alig lehetne elmondani, hogy mik a fogyatkozásai ennek a törvénynek, mert annak a módosítása és változtatása a kiegészítéseknek oly hosszú sorozatát igényli, hogy már eddig is egy egész irodalom keletkezett róla, hogy mik a hibák és mik a követelményei az új és a magyar ipari viszonyokhoz teljesen illő törvénynek.

Anyag van elegendő a módosítás munkálataihoz, mert az iparügylések és a szaktestületek nem elégedtek meg egyszerűen annak a kijelentésével, hogy az ipartörvényt változtatni kell, hanem sok részletre nézve meg is jelölték a szükséges változtatások irányát és tartalmát; sőt indokolták a kívánásokat, melyek az iparosok körében elhangzanak és amelyek az

általános közérdek szempontjából is figyelemre méltók.

Mindeddig azonban meglehetősen következetességgel azt a választ adták a folterjesztésekre és emlékiratokra a szakminiszteriumból, hogy a nem is oly rég hozott ipartörvény rendelkezései még nincsenek kipróbálva, hogy tehát várni kell még a módosításokkal, várni kell jobb időkre, mikor majd ki fog derülni egész alaposággal az élet gyakorlati tanulságaiból, hogy eléjétől végig teljesen hasznavehetetlen az ostromolt törvény.

Már elméletileg is igen helytelen és káros ez a huzavona, akármilyen törvényről van szó, mert hiszen nem az a célja a kormányzatnak és az országgyűlésnek, hogy kísérleteket tegyen, hátha vannak egy-egy törvénynek hasznavehető intézkedései is; hanem az a kötelessége, hogy lehetőleg gyorsan orvosoljon minden oly tévedést, vagy hibát, mely átvös eredmények helyett károkat okoz. És még sokszorosan tökéletlenebbnek bizonyult ez a kísérletezés éppen az ipartörvényeknél, mert a magyar iparos osztály sorsa még a legjobb s legelősebb törvény mellett is elég nyomoruságos maradt.

Valójában ugy áll a dolog, hogy alapján véve nem sokat segít a mi iparunkon a böles törvény sem. Ezen csak egy törvény segítene gyökeresen, az t. i. amely az *önálló vánderület* fogalmát magában; mert a reánk szabaddott osztrák verseny megemmisíti a kisipart és kegyetlenebbül semmisíti meg, ha a törvény még lithon sem nyújt

Szerkesztőség és kiadóhivatal. Pécs, Országút 5. sz. az Ipartestület épületében.

Megjelenik minden szombaton.

Előfizetési ár:

egész évre 8 korona.
fél " " 4 korona.
negyed " " 2 korona.

némi kis védelmet a képesített iparosnak a versenyző szövetéséges állam végzetes hadjárata ellen.

Közgazdasági önállóság mellett persze kevésbé nyomná a magyar iparost a törvény helytelen rendelkezései; sőt azt lehet mondani, éppenséggel keveset! törődnek a kisebb-nagyobb hibákkal s tán az lenne a tulnyomólag általános közakarát, hogy az új törvényben kifejezésre, az életben érvényre jusson a lehetőleg teljes iparszabadság. Még egy is, nyomoruságos viszonyai között is az iparszabadság elvét védi és fogadja el a magyar iparos osztály, de azzal a fentartással, hogy ami ottalant a képesített iparosnak nyújtani akar a törvény, az legyen igazi ottalant s ne csak a látszata, melyet természetesen megkerülhetünk mindenki, akinek jól esik.

Az iparosság a maga keserű tapasztalásain okulva, megtalálta már a valódi ottalantom formáit és biztosítékait, és így csak az a kívánatos, hogy először igazán kerüljön rá a sor mielőbb az 1881. XVII. t.-c. átalakítására; másodszor pedig hogy a revizió munkájának keresztülvitele előtt meghall-

gassák az első sorban érdekelt szakköröket és ne rossz fordításra készüljön ismét — szokás szerint — az osztrák, vagy valamely külföldi törvénynek, hanem feljelen meg az új alkotás a sajátos magyar viszonyoknak és azoknak a jogos következtéseknek, miket iparosaink fölállítanak.

Az ipar viszonyai.

(A pécsi keresk és iparkamara sajtó alatt lévő évi jelentéséről.)

(Folyt és vége.)

A régi ipartársulatoknak az iparra kihatással lehető tevékenysége teljesen megszűntnek tekinthető. A még most is nyilvántartott ipartársulatok egy része temetkezési egyletté alakult át oly formán, hogy a társulat vagyonából halottas kocsis s egyéb temetkezési eszközök lettek beszerezve, nemcsak társulati tagok, hanem pénzért idegenek eltemetését is elvállalják s a befolyó jövedelmen megosztóznak. Az ipartársulatok legnagyobb részéről s vagyonuk hová lett fordításáról azonban a kamarának semmi tudomása nincs, noha saját hatáskörében ez irányban több ízben törekedett adatokat beszerezni. Sajnálatos körülmények kell tartanunk a régi ipartársulatok felül uralkodó bizonytalanságot, mert ezek egy

némelyike számottevő vagyon felett rendelkezett, mely gazdaságos célra való felhasználás nélkül nyomtalanul eltűnhetett. Feleltet kívánatos, hogy a régi ipartársulatok ügye erélyes intézkedés által valahára tisztázassék.

A köz- szállításkönl a hazai gyártmányok még mindig nem részesülnek a kellő figyelemben. A pályázati hirdetmények ugyan ma már közhivatalok által a kamaráknak rendszeren megküldetnek s a kamara válaszkönlü intézkedése folytán a pályázaton is elegendő számban vesznek részt az érdekeltek, — az első sorban s a legtöbb esetben kizárólag csak az olcsó árakra és nem egyszeresmind a minőségbe is tekintettel levő árjeltesek azonban a szállítást rendszeren azok nyelik el, kik többnyire ausztriai partitárkat összevásárolva rendkönlü olcsó árakat képesek ajánlani. Az ipari munkák teljesítésére kiült egyes pályázatoknál a szabad verseny nagy hátrányára van az utóajánlatok figyelemben vétele, aminek tudatában iparosnak az árjeltesek való részvételtől tartózkodniak s a munka teljesítése egyes nagy vállalkozók kezére jut. A közszállításkönlü Nagyméltóságod ide vonatkozólag kibocsátott rendeletek szigorú betartása által lehet csak a tulajdonképeni cél elérhető s az által, ha már az árjeltes hirdetményekben felvétetik, hogy a hazai

Az „Iparosok Lapja“ tárcája.

Jancsi felszabadul.

Az „Iparosok Lapja“ eredeti tárcája.

Azzal kezdődik, hogy a mester egy szép reggel felült a kimenőjét és maga elé cigitája a tiszta szobába Jancsist.

— Hogy vagy az iskolával Jancsi?

Jancsi nem akarja elérteni a kérdés és jóleső örömmel siet mégis rá felelni:

— Hiszen ilyenkor nincs iskola, májster úr!

— Nem azt kértem te! Hamem ki van-e fizetve a tandíj, mi?!

Jancsi erre megvakarja a fületét és gondolkodni próbál.

— Biz én nem tudom. A májster úr jobban tudja.

De mert a májster se tudja, hát behívatik a könyvtőlü mestere

asszony, a ki aztán valamelyik székény fiókjából előkeres vagy három-négy intét.

— Itt vannak-e? Ez az ideji, ez a tavalyi, ez a harmadévi, ez meg mikor átjött hozzánk a Jancsi a Tóke Kovács uramtól.

És persze, hogy egyik sincs kifizetve. S nagyon természetes, hogy a mester ezen rendkönlü elsodálkodik; Jancsi pedig siet kotródni előle, nehogy holmi szántani műveletekkel kelljen megérőltetnie az esztét.

Mert az ő legkisebb gondja is napok óta nagyobb, mint hogy holmi hátralékos tandíjakra gondolt volna és azok összegét próbálta volna hozzávetőleg is megállapítani. De hát a mester tudja, hogy a nélkül nem szabadulhat fel a gyerek, ha le nem fizeti az iskolára tandíjait. S mert tudja, a székébe

gyűr vagy tizenkét forintot és aztán be vele a torony alá. Mikor aztán megszabadul a pénztől, nyugodtan mondhatja:

— No most már felszabadulhat a gyerek!

És a Jancsi fel is szabadul hohnap.

Holnap! . . . Ma azonban még ő is inas s bár senki se mondja neki, megleszi mindazt, a mit három-négy esztendő óta naponként teemi szokott, azonkönlü, hogy a mesteresték kitanulja.

Mikor harangozzák a delet s a műhelyben elcsendesül a kalapácsolás zaja, szalad ki a kúthoz s viszi a friss fűvizet az ebédhez, májsteremé asszonyom számára. A hogy véglegosolja a szüntiltig telemtér kanna vizét a konyha köveztöjén, a mesterek viruló virágszála, a tizenöt éves Juliska jó-

fels.
aka
teni
a k
háti
egy
meg
kezd
A
benn
segő
taft,
is le
üllör
szokt
letes
És kát,
a máj
pön,
dol a
neki
maga

gyártmányokkal pályázók ajánlatai első sorban vételnek tekintetbe s az utóajánlati visszatartásitnak.

A honvédségi lábbelik szállítása iránt kisiparosaink körében megcsappant az érdeklődés s fokozatos elkedvetlenedés észlelték. Kisiparosaink tapasztalata azt, hogy teljes megbízhatóságuk belbizonyítása s kifogástalan munka szállítása mellett is az pályázatra kiírt mennyiség csekély töredékére nyerhetnek megbízást és így az ajánlat benyújtásával járó költségeket hiába teszik meg, a szállításhoz való részvételtől lassanként elmaradoznak s a honvédségi lábbelik szállítása ismét a nagy vállalkozás s egy-két nagyobb szövetkezet részére jut. Épen azon körülmény, hogy kisiparosaink a pályázatra bocsátott lábbeli mennyiséget sokszorosan felül haladó ajánlatokat nyújtanak be s ez által biztosított nyújtanak, hogy minden körülmények közt, úgy mozgósítás esetére is a követelményeknek megfelelő képesek, — továbbá a több éven át tapasztalt kifogástalan munka szállítása teszik a hazai kisipar támogatása szükségének Nagyméltóságod által több ízben kifejezve juttatása mellett indokoltá, hogy a honvédségi lábbeli összes szükséglet a kisipar részére engedtesse át.

A közös hadsereg ruházati és felszerelési szükségletének szállítá-

sában való részvétel a kisiparosokra lehetetlennek van téve. Ujabb időben tudomásunk szerint új ajánlatok kamaránk területéről már nem lettek benyújtva. A két évvel ezelőtt 2000 pár lábbeli szállítására temni szándékozott egy iparos a cs. és kir. 4. hadtest hadbizottsága által azon előzetes kijelentéssel lett visszatartva a vállalkozástól, hogy az ajánlatok nagy száma miatt legfeljebb 20 pár lábbelire nyerhet megbízást. Ily mennyiség szállítására iparosaink a kész munkának személyesen való átadásával járó egyéb költségek miatt nem vállalkozhatnak. Ha az ajánlatok valóban oly nagy számban nyújtanak be évről-évre ismétlődve, hogy e miatt egy-egy vállalkozóra csak 20 pár lábbeli szállítása bizható, úgy a hazai kisiparnak a közös hadsereg lábbeli szükségletében való részesedési aránya felemelendő, mert enélkül a pályázat meghirdetése kisiparosnál a támogatás komolysága nélkül meddő munka színében tűnik fel s a kisiparosok érdekeinek kellő védelme szempontjából a kamaráknak az ajánlatba hozandó mennyiség ellenőrzhetése lehetővé lenne teendő az által, hogy az ajánlatok ne közvetlenül a hadbizottságokhoz, hanem a kamarák utján lennének benyújtathatók.

Kisipari hitelszövetkezetek alakítására irányult mozgalmak kama-

ránk területén lelkiismeretes buzgólkodás ellenére sem vezettek eredményre. Kisiparosaink a nehéz viszonyok közt nagyon szűk korlátok közé szorított hitelügyeiket a meglévő pénzintézetek által kielégítve látják s a budapesti takarékpénztár és zálogkölcson részvénytársaság, egy a szegedi kereskedelmi iparbanknak sem érezhető kamaránk területén semmi kihatása. Tudomásunk szerint ez intézetek hitelnyújtását iparosaink még egy esetben sem vették igénybe.

Az iparfelügyelői intézményről nincs mit jelentenünk, mert az elmúlt évben sem volt tudomásunk arról, hogy az ipar fejlesztése érdekében a kamarai kerületben járt volna. Az iparfelügyelői Nagyméltóságodtól azon utasítást nyerték, hogy ha kerületeikben megfordulnak, az ipar mikénti fejlesztése érdekében az illető megye főispánjával tegyék magukat érintkezésbe. Arra nézve, hogy a kamarákat is felkeressék, nem kaptak utasítást. Eddig az iparfelügyelő a kamara készséges szolgálatát nem is vette igénybe, noha úgy véljük, hogy a kamara az iparfelügyelőt nem kisebb mérvben támogatathatná eljárásában, mint a főispán.

A törvényhatósági ipartanácsoknak a múlt évben nem volt alkalomuk a másodfoku iparhatóságot iparügyi kérdésekben tájékoztatni, noha a kamarához a másodfoku

akaratarlag nyakon akarja legyinteni, de Jancsi elkapja a kezét és a két fiatal aztán a májzsterné háta mögött dulakszik egymással egy pillanattal s Jancsi ugyancsak megszorongatja Juliska apró, puha kezét, mire a mesterné hátraszól:

— Csészené legyetek, gyerekek!

A gyerekek egyszerre szétrebömbölköznek, Jancsi meg megy ki a segédszobába és teríti fel az asztalt, a hol holnapután már neki is lesz egy terítéke s nem kell az üllőre vonulnia félre, a hol eddig szokta fogyasztani májzsterné izletes főzjét.

Este is elvégzi ugyanezt a munkát. Sőt mellé még fényesre pucolja a májzsterné meg az első segéd cipőit, hanem aztán bűszkén is gondolt arra, hogy többé sohase kell neki cipőt pucolnia, legfeljebb a magáét, míg ő is első segéd lesz

valahol. Külömben egy hétig legálább most még a magáét se kell tisztítani; mert vadonat új az, épen az előbb hozta haza a Vörösek inasa. Valamintesen új ötötzet ruhát, új kalapot és keményre vasalt mellő inget is kapott holnapra, mely utóbbival a májzsterné asszonyom prezentelte meg, de a Juliska vasalta ki ma délután olyan fényesre, a minél fényesebbet csak az ő két szép szemében lát a Jancsi. No, igaz, hogy az ingmell keménységénél is van valami keményebb még, a Juliska szíve, a ki most is, kilenc óra felé, azzal tereli be Jancsit a másik három inassal a szobájába, hogy:

— Aludni gyerekek, mert majd álmosak lesztek holnap!

Másnap aztán, mikor Jancsi felöltözik vadonatúj ruhájába és a bajuszának néhány szálát próbálja

egy kis tükör előtt kipödröni, szinte alig hisz a füleinek, mikor Juliska megjelenik az ajtóban és imjegy invitálja:

— Jöjjön reggelizni, Jani!

Az első hívásra nem is mozdul, csak akkor indul meg, mikor májzsternék viruló rózsambujája nevetve szól rá:

— Hát nem hallja?! Jöjjön már; ne csinósítsa magát olyan nagyon, hiszen úgyis szép, no, nagyon szép!

Igaz, hogy Juliska el is pírul erre egy kissé, de hát azt nem látja Jancsi, mert a leány már kint van a konyhában és ott méri ki a szép, habos kávét a rózsás csészékbe.

Odabenn a tiszta szobában, a fehér abroszszal terített asztal mellett fogadják a mester, meg a mesterné. Kezet csókolva mind-

iparhatóságoktól íparügyekben érkezett megkeresésekből következethet, hogy az iparitanácsok véleményének meghallgatására elég alkalom kínálkozott. A kamara fenntállása óta különben tudomásunk szerint nem volt eset rá, hogy az iparitanács működése igénybe vettelt volna.

Az iparhatósági megbizottak itt-ott már nem is választatnak s ott, hol egy-két választó meg is választja az iparhatósági megbizottakat, ezek az iparhatósági megbizottak feladatait alig teljesítik. Az iparitanács és iparhatósági megbizottak intézményével szemben az iparhatóság részéről semmi komolyságot, maguk az iparosok részéről pedig a logcsekélyebb érdeklődést sem tapasztalunk. Az iparhatóságok mindazon ügyekben, melyekben az iparitanács vagy iparhatósági megbizottak véleményét kellene meghallgatniok, a kamarához fordulnak s e megszokott eljárás mintegy indokoltá teszi, hogy az iparitanácsok és az iparhatósági megbizottak szükség esetén való összehívása a kamarákra ruháztassék. Az iparosok részéről nemcsak e két intézménnyel, hanem minden más az iparhatósági rendelkezéseiből kifolyólag reájuk ruházott állásokkal és megbízatásokkal szemben való érdeklődés hiányának okát abban találjuk, hogy fáradozásaikért semmi oldalról

sem részestülnek méltánylásban. Iparosaink, mint iparostanonciskolai bizottsági elnökök, iparitanács tagok, iparhatósági megbizottak, iparrestitületi és betegsegélyező pénztári elnökök stb. évek során át lelkiismeretesen töltik be tiszteletbeli állásaikat, azzal kapcsolatban nemcsak időbeli, hanem anyagi áldozatot is hoznak több esetben s az iparhatósági végrehajtására elősegítő önzetlen működésükkel érdemeiket szereznek a felsőbb helyről jövő erkölcsi elismerésre, miáltal fokoztatnák az iparügy általános javára iparosaink tevékenységi kedve is.

Betegsegélyezőpénztárak. Az 1891. XIV. t.-c. alapján működő betegsegélyező pénztárainknál oly jelenségek, melyekből a pénztárak biztos meg erősödésére lehetne következtetést vonnunk, az elmúlt két évben sem voltak tapasztalhatók. A gyári (vállalati) pénztárak kamaráink területén a cég által teljesített ingyen kezeelés mellett is évről-évre többnyire hiánnyal zárják számadásaikat; az iparrestitületi pénztárak bevételei a kiadások fedezésére elégtelenek s rendszeren az iparrestitülettől vett kölcsönnel kénytelenek fedezni kiadásukat egy részét; — a kerületi pénztárak által kimutatott vagyonfelesleg realis alappal ma sem bír, mert a felesleget az év végével mutatkozó jelentékeny járulék-hátraléknak a vagyon-mér-

leghe több pénztárnál minden leírás nélkül való beállítása eredményezi, mely járulék-hátraléknak a feleltes kérdéselem behajtás következtében legalább is 50%-a leírás alá kerül. A pécsi kerületi betegsegélyező pénztár pl. 2322 frt vagyon mutat ki a múlt év végével, ezzel szemben a járulék-hátraléka felül haladja a 3000 frtot; a szegedi kerületi pénztár által kimutatott 3756 frt vagyonból közel 3000 frt hátralékos járulék-követelés; a mohácsi pénztár 1170 frt járulék-hátralék feltüntetése mellett 548 frt hiánnyal zárta le a múlt évi vagyonmérlegét.

Betegsegélyező pénztáraink meg erősödését gátló egyik főokadály a pénztárak különféle nemű követeléseiben beállott érszétforgásosulásban rejlik. Azon körülmény, hogy az egyes vidéki pénztárak területén 7—8 különféle betegsegélyező pénztár áll fent, a betegsegélyezőknek rovására az igazgatási költség megdrágítja. Az igazgatási költség általában a pénztárak tagjárulék-bevételeinek 30 százalékát emésztik fel, sőt a marcali és szegedvári iparrestitületi pénztárnál az elmúlt évben 38—42%-ra emelkedtek. Az igazgatási költségek közül a személyi kiadásoknál és nyomtatvány-költségnél, lakbérnél, futásra és világításra, irodaszereke szükségelt kiadásoknál minden ke-

kettőnek, mert — mi tagadás — egy kissé meg van illetődve, hanem hát a májzsterné a helyett elvonja előle a kezét és anyai jószággal igazít egyet a piros nyak-kendőjén. A mester elébe nyújtja a jobbját és megszorítja azt, úgy fogadja el a köszönését:

— Jó reggelt, fiám!

Aztán a mesterné a jőfele barackpálinkából teletölti a kis pohárkát s az első segéd, meg a többiek összekoccintják poharaikat a Jancsiéval.

— Csipős, ugy-e?

Szólok az egyik nevetre, mikor Jancsi egy hürpintésre kiszissa a pohárkát s aztán összeszal az arca száz ráncba a jőfele ital erejének miatta.

Mikor a reggeli véget ért, akkor a mester, meg Jancsi elmentek a dolguk után. Heh! nagy dolog is ez! Össze kell járni a

hivatalokat, rendőrkapitányságot, iparrestitületet s csak úgy déli harangszóra vetődnek haza, a Jancsi zsebében mikor ott már a felszabadulási bizonyítvány.

Ennél jobban csak annak örül, hogy a jószívű májzsterné a szegény özvegy anyját is megintálta ma ebédre, hogy ő is résztvehessen a fia örömében, abból az alkalomból, hogy felszabadul.

Az egész ebéd alatt Jancsi az érdeklődés tárgya. Ő róla beszélnek, az ő jövőjét vitatják meg, az ő inascsinyeinek nevetnek nagyokat és csak őt kintja a májzsterné a jobbnál jobb ételekből folytonosan. Jancsi eszik mindegyikből farkasétvágygyal, a mit annak tulajdonít, hogy a mesterrel, mikor dolgukat elvégezték, betértek egy pár pohár söre egy sörházba. A sör csinánya hát neki azt a jó étvágyt, a mi — mikor a ked-

venc süteménye, az almásrétes kerül az asztalra — már nem is bír el a többit. Hanem mégis csak eszik az almásrétesből is. Hogyne ennék, mikor a mesterné ezekkel a szavakkal kintja:

— No Jani, egyék! A Juliska sütötte, mert tudja, hogy ezt maga nagyon szereti.

Hát bizony eszik, annál is inkább, mert mesterök nyíló rózsabimbója maga válszik ki a számarak és tesz elébe a tányéjára vagy négy darabot, miközben édes csicseryéssel mondja:

— Nézz, ez szép pirosra sült! Ez meg olyan ropogós! Itt ebben sok az alma; ez meg tele van mazsola szőlővel!

Ebéd végzetével aztán pipászó, meg szivarfist mellett — miközben Jancsi önelégülten fújja a füstöt a májzstram által elébe tett szivarból — együtt maradnak még

rületi pénztár területén csak egy pénztár működése eseten jelentékeny megtakarítás lenne elérhető, — s a tagok segélyezésére fordítható. Pénztáraink zárszámadásai bizonyítják, hogy azon pénztárak, melyek területén más pénztár nem működik, a többiekkel összehasonlíthatanul kedvezőbb anyagi viszonyok közt vannak: a szegedi kerületi pénztár az elhalt évekről törvényes tartalékállapját majdnem egész összegben készpénzben lehetette, míg a pécsi kerületi pénztár, a melynek székelyhen már 6 pénztár állt fent, erre jó ideig nem lesz képes.

Arra nézve, hogy a pénztárak különféle neve mennyire megdrágítja a pénztárak igazgatását s jelentékeny összeget von el a tagok segélyezési céljától, bizonyítottan konkrét adatot felhozható, — eltekintve a 3 gyári pénztártól, melyeknél a könyvviteli és a pénztár kezelése a gyártulajdonos költségén történik, — a pécsi kerületi és pécsi 3 magán-egyesületi pénztár mult évi zárszámadásában tisztviselői és szolgáinak fizetésébe címén felvett kiadásai óriási. E 4 pénztárnál a mult év végén 4000 pengi biztosításra kötelezett tag volt bejelentve s a tisztviselői és szolgák fizetésé 4100 frtra rugott. Ha egy 4000-tagu pénztár könyvviteli és pénztári kezelési költségét évesként 2600 frtra tesszük is, —

1500 frtnyi oly összeg vonaték el jelenleg az említett négy pénztár fenntartása folytán, mely a 4000 tagnak egy pénztárhoz való tartozása esetén a tagok javára lenne fordítható.

Kerületi betegsegélyező pénztáraink részéről ennél fogva részint a pénztárak igazgatási költségeinek apasztása, — részint, mivel a pénztáraknak különféle neve miatt a biztosításra kötelezetteknek valamely betegsegélyező pénztárhoz való tartozása néhezett ellenőrizhető, s a felügyelettel megbízott I. fokú hatóság a köteles ellenőrzést oly időközben, mint az a pénztárak érdekében kívánatos, közigazgatási sok oldalú elfoglaltsága mellett nem teljesítheti, — a törvény pontos végrehajthatása céljából élenken nyilvánul az óhaj, miszerint az 1891. XIV. t.-c. 43. §-ának módosításával a valamely kerületi betegsegélyező pénztár területén levő elismert jellégű összes betegsegélyező pénztárak egy szövetségi pénztárba való egyesülése kötelezőleg kimondassék s e szövetségek célja különösen az adminisztratív ügyekre is kiterjesztessék. Pénztáraink a kerületi pénztárak szövetségének a hivatkozott törvényszakasz értelmében leendő megalkotásától semmi előnyt nem remélnék s ez okból még kísérlet sem tételét egy ideig kamaráink

területén ily szövetség létesítésére. A kerületi pénztárak szövetsége helyett pénztáraink egy központi szervezet létesítését óhajítják, mely mellett a kerületi pénztárak területére vagy a megyékre kiterjedő hatáskörű szövetségek állnának fent.

Kerületi pénztáraink kívánalmait, melyek az összes hazai kerületi betegsegélyező pénztáraknál visszhangra találtak, a következő főbb pontokba foglaljuk össze:

1. A kötelező baleset elleni biztosításról szóló törvény megalkotása a kerületi betegsegélyező pénztárakkal kapcsolatos szervezettel.

2. A biztosításra kötelezett tagok bejelentésére a munkaadó, — hasonlóan a németországi betegsegélyezési törvényhez, — a foglalkozásba lépés napjától számított 3 nap alatt köteleztessék.

3. A szűz (otthoni) munkások a biztosításra kötelezettek közé soroltassanak.

4. Kórházakba a pénztári tag a pénztár számlájára csakis a pénztári orvos, igazgatóság utárványára vagy baleset következtében beállott betegséggel legyen felvehető.

5. A pénztári tagjárulékok hátralekötés után, amennyiben az esedékes vásás napjától számított öt hét alatt a pénztárnál nem fizetnek, a pénztár jogosítva legyen ne a kiszámítás miatt néhezkes törvényes kamatot, hanem — ha

egy ideig, miközben Janesi ügy elhalasztja a könyvtábon foglalatlanokó Juliska dalát, hogy aszondja:

•Ilyen-olyan kis legénye,

Még mi nem jut az eszébe...

Kora délután azonban már nincs otthon Janesi. Furja a zsebet, igen néhez neki az a pár ezüst forint, a mit felszabadulási napjára elkötteni szánt megtakarított pénzcséckéjéből. No mert hát úgy hozza magával az illendőség is, hogy ő is felavassa magát a segédnek sorába, a kik a mester és bizonyítványi dacára sem néhez segédnek, addig, míg egy jót nem mulat velük.

Hát ennek is eleget tesz. Igaz ugyan, hogy estéig még idő van erre, de ő most az egyszer rövidnek találja a hosszú délutánt. Aztán meg olyan jól esik neki hallgatnia a segédnek meséit az ő fiatal-korokról, felszabadulásokról,

— mikor még nem a tandíjmegfizetésről és a bizonyítványról, hanem a remeklés napjától kezdődött a legényélet — és vándorlásokról, mikor évekig távol voltak városuktól s míg egyik valahol messze szeretőt talált magának, addig a másikat itthon elhagyta a szivevalóztottja.

Es ez az utóbbi dolog igen-igen hat Janesira. Valahemman cigány is kerül a kis vendéglőbe, a hol már vacsora után poharaznak és Janesi huzatni kezdi velük azt a nótát, hogy:

•Ha elmergek nemokára messzire,
Kis angyalom, jutok-e majd eszébe?

S bizony-bizony másnap, mikor mesterurának a reggelhez ültek, künne a lakásuk előtti folyosón, nem tudják bizonyosan, otthon van-e már a Janesi. Hanem aztán látják a segédszoba ablakán át, hogy Janesi ott busul álmos kép-

pel az ablakdeszkára könyökölve és jelentősen néznek össze, amint Juliska alakja is feltűnik mellette.

— Talán egymásnak szánja őket az Isten.

Mosolyogva mondja mesterné asszonyom.

— Még gyerekek. De majd meglátjuk. Ha az Isten engem szánta őket, majd egymáséi lesznek.

Felel a mester, mialatt odabent Janesit így korbolja mesterék nyíló rózsabimbója:

— Hát így kezdi maga, Jani?
— Hejh, lesz ez még másképp is. Szól amaz búsan. Majd hozzá teszi gyorsan, szinte könyörögve:

— Nézze Juliska, úgyis elmergek nemokára vándorolni. Addig leg-alább hivjon csak Janesinak és tegezzük egymást!...

Honthy István.

sonlóan a hitelszövetkezetekhez — a járulék-hátralék minden forintja után hetenként 1 kr. büntetésépénzi szedi.

6. A kerületi betegsegélyező pénztárak portómentessége terjesztessék ki a bizalmi férfiakkal és vidéki pénztári orvosokkal pénztári ügyekben váltott közönséges levelekre is.

7. Az 1891. XIV. L-c. 43. §-a, mint a mely a kerületi pénztárakra nézve semmi előnyt nem nyújt, töröltesse ki s e helyett a hol kerületi betegsegélyező pénztár működik, az összes pénztáraknak egy szövetségi pénztárba való egyesítése kötelezőleg mondassék ki s e szövetségi célja administratív ügyekre is terjesztessék ki. E szövetségek mellett mely esetleg egy-egy megyére is kiterjedhet, a kerületi betegsegélyező pénztárak saját törvényes hatáskörükben gondoskodnának egy központi képviselőtől.

8. A kerületi betegsegélyező pénztárak kerületi beosztása revizió alá vetessék.

Számos kerületi pénztárra nézve indokolt e kérelem azáltal, hogy egyes területszéken a székhelytől való nagy távolság miatt az igazgatás és segélykiszolgáltatás nagy nehézségekkel jár s feleltet költséges. Kamarai kerületiokat illetőleg pl. a siklósi járás a mohácsi kerületi pénztárhoz tartozik, noha már csak a közelségtől fogva is az egész járás minden tekintetben Pécs, mint természetes központ felé gravitál.

9. Azon vitás kérdések elintézésére, melyek a betegsegélyezési törvény 76. §-a értelmében az ipartestületi pénztáraknál a békéltető bizottságok hatáskörébe tartoznak, a kerületi pénztáraknál az iparhatóságoktól a választott bíróságokhoz utasítsassék, s tekintve, hogy az ipartestületi békéltető bizottság és a pénztári választott bíróság teljesen azonos szervezetté bír, tekintve továbbá, hogy a betegsegélyező pénztárhoz való be nem lépés miatt ma már tulnyomó jelentés a biztosításra kötelezett a pénztárnál emel a munkaadó ellen panaszt s e panaszok így a munkaadó és munkása közt felmerült ügyeket képeznek: a kerületi pénztárak választott bírósága az 1891. XIV. L-c. 26. §-ában ütköző kihágási ügyekben, mint közvádó hatalmaztassék fel az előzetes kihallgatások

eszközlésére, illetve az előzetes tárgyalás megjelésére.

A választott bíróságnak biztosított illi hatáskör mellett a közigazgatási teendőkkel amenny is nagy mérvben elfoglalt iparhatóságnak felette megkönnyítettnek az ítélet-hozatal, a kerületi pénztárakra nézve felette nagy előnnyel jár a gyors elintézés, meri nem fordulhatna elő eset, mint ma számtalanszor, hogy egy kihágási ügyben a bizonyító adatok folytonos beszerzésének szükségére mellett 5—6 tárgyalást kell tartani.

10. A kereskedelmi alkalmazottak nyilvántartassanak.

Kerületi pénztáraink fentebbi pontokban foglalt kérelmének teljesítését kamaránk részéről is meleg pártolás mellett bátorodunk Nagyméltóságod magas figyelmébe ajánlani.

Kamaránk területén jelenleg 4 kerületi, 5 ipartestületi, 4 gyári (vállalati), 4 magányesülési, 1 bányatársulada működik. A múlt évben alakult a dunaföldvári és siklósi ipartestületi pénztár; alakulóban van egy ipartestületi és egy vállalati pénztár.

Az ezredéves országos kiállításal kapcsolatban felszaporodott teendők egy a kamara, mint a kiállítási kerületi és helyi bizottságok által a kellő gyorsasággal s a kiállítók érdekében való tekintettel lettek elintéztve. A kiállítás eme célja, mely nem annyira a kiállítók nagy számára, mint inkább a jelenlegi közzgazdasági fejlettség hű képmen való bemutatására irányult, a kamarai kerületet illetőleg teljesen elérett. A kiállításon minden közzgazdasági ág jellegzetes és versenyképes tárgyaival képviselve volt.

A kamara mint gyűjteményes kiállító részt vett a házi ipari csoportban, hol kerülete háziipari cikkeiből 59 tárgyat állított ki saját költségén, főleg háziipari szövött-, agyag- és fárukat. A kamarák kollektív kiállítási csoportjában a kamara jegyzőkönyveit, egyéb kiadványait s kamara székházának tereit állította ki.

A kamaránk az ezredéves országos kiállítás tömeges megtekintésére irányult tevékenységére jobbra csak a kisiparosok körében vezetett kellő eredményre, mint-hogy az értelmi osztálybelieknek más és számtalan kedvező alkalom

kinálkozott a kiállítás meglátogatására. A kamara által rendezett tömeges felrándulásban számos kisiparos s a kamara költségén több iparos tanonc is résztvett.

A kamara területéről állami érdem nyertek aranyban: Látke József, udvari pezs-gyárváros Pécs, lovag Biedermann Ottó nagybirtokos Mozsóc; — ezüstben: pécsi tejcsarnok, Schuth Vince és Társa Villány; diszoklevellet: Apponyi Sándor gróf Lengyel, Kaposvári cukorgyár, Kremzír Mór szeszgyáros, Belcsapuszta, — Somogy megye törvényhatósága, Zsolnay Vilmos nagy gyáros. Milleniumi nagy érdem nyert 18. kiállítási érdem 44, elismerő oklevellet 62, közreműködők érdem 26, a népies kollektív állatkiállításon érdem 6, jutalmat 8, az érdem árpákiállításon 6, a komlókiállításon 3, tejettermékek kiállításán 3. Az ipari segéd munkások időleges kiállításán II. díjat nyert 1 tanonc, 3 segéd, III. díjat 5 segéd.

Az iparstanoncok munkáiból az elmult évben is több helyre rendeztetett kiállítás, melyek mindegyikének a kamara a kiválóbb tanoncok jutalmazására 15—25 ft értékű hasznos tárgyakat küldött.

Külföldi zugkiállítások.

— Öväs az iparosoknak. —

A kereskedelemügyi miniszter ma érkezett leiratában értesíti az összes kereskedelmi és iparkamarákat, hogy újabban ismételt panaszok érkeztek hozzá, hogy egyes ügynökök különféle hirdetések segítségével iparosainkat külföldön folyamatosan levegőzveztet zugkiállításokra kiállítókat megnyerni igyekeznek különösen azzal a biztosítással, hogy befolyásukkal módjukban van az illető kiállító részére a legmagasabb kitüntetést biztosítani.

Ilyen kiállítás tartatik az ide szőrint Marselleben és Londonban is.

Iparosaink értelemisége tisztában van ugyan azzal, hogy a különféle látványosságokkal kapcsolatban vagy zajjal rendezetmi szokott hasonló zugkiállítások kizárólag egyes magánvállalatok nyereszkedési céljainak előmozdítására tartanak s így ezen kiállítások inkább csak egye tapasztalatlan iparosok

hiúságának és reklamvádaszatának kiszákmányolásra törekvésének, de ma már mindenki tudja azt is, hogy az ilyen sem állami, sem más hatósági védnőség alatt nem álló kiállításban elhvert kiállítási érem vagy oklevél semmiféle értékkel nem bír s emelgőve az ilyen kitüntetés teljesen alkalmas arra, hogy az illető kiállító céget uvevéssé tegye s így üzleti jó hírrel is alássa.

Felhiva ezért a kamara az iparosok és egyesek figyelmét, hogy mielőtt bármilyen néven nevezendő kiállításban való részvételre magukat elhatároznak, ebbeli szándékaikat vagy a kamarában, vagy más iparos önkormányzati testületben hozzák nyilvánosságra, hogy ekként őket a kiállítások felől tájékoztatni lehessen.

A kereskedelemi miniszter ur pedig a maga részéről kijelenti, hogy az oly kiállításokat, a melyek állami, vagy más hatósági védnőség alatt állanak, amilyenek való részvételt emelgőve a körülményekhez képest az illetők figyelmébe ajánlani lehet: jövőre esetleg-estére az összes kamarákkal közölni fogja, úgy, hogy a kamaráink ekként módjában lesz az illetőket mindazon kiállításokról összetartani, amilyenek részvétel teljesen céltalan, amennyiben azok az ipar érdekeinek rovására csak közönséges nyeresékes vállalatok.

„Tud. vét.”

A törvényhatóságoknál, városoknál és vármegyéknel használatos az agyonüve elintézésnek ez a módja: tudomásul vétetik. Ha valamely mozgalommal a város nem rokonszenvez, ha a kasszaja üres, vagy politikai tekintetben opportunusnak tartja, hogy ne mondjon se igent, se nemet, akkor úgy intézi el az illető felhívást, hogy tudomásul vétetik. Nem ritkán azonban olyankor is használják ezt a módot, a mikor kényelmesebbnek látszik egy kis fejtöréssel. Különböző a nyári mezlegben kapós ez a sabbon a gondolkozás helyett.

Féltünk, hogy máskülönbön érdekes tanácsunk is hasonló sabbon intéz el egy igen fontos miniszteri leiratot.

A kereskedelemi miniszter a pá-

rísi világkiállítást ajánlta figyelmébe a városnak. A világkiállításon Magyarország nem akar mögötte maradni a többi államoknak s a törvényhozás külön kormánybiztságot szervezett, a mely már most működik, hogy a magyar osztály kiállítása a versenyből győztesként kerüljön ki. Ezt a miniszteri rendeletet tehát nem azért írták, hogy a pécsi tanács is megtudja, hogy 1900-ban Párisban világkiállítás lesz, arról kioktatnak az újságok.

A lelkes hangu leirat utal a magyar ipar fejlettségére és még sok egyelőre, a kiállítás előnyös kibaszására és számít nem arra, hogy a városok tudomásul vegyék az ő lekezelését, hanem az ország dícsőségére munkába hívják helyi iparukat.

Pécs elsőrangú iparos-város. Még az elemi iskolák földrajzában is azt tanítják róla, hogy virágzó iparos és kereskedő-város. És tényleg iparosaink száma nyolcszáznál is több. Ezt a számot a segédek főemelik háromezeren túl. Ennyi iparos közt bizonyosan nem egy találkozik, a kinek valami önálló terve, speciális, vagy mindennapi praktikus gyártmánya volna. Nemesak a segéd nincs azonban abban a helyzetben, hogy munkájához az anyagot a saját pénzén szerezzé be, de az önálló iparosnak is lehet olyan költséges előállítású iparcikke, a melynek összegét üzletétől nem vonhatja el.

A tehetséges, szorgalmas ambiciózus iparosok támogatása céljuk kivételben tehát a város feladata a párisi világkiállításra, a mire készül az egész világ.

A támogatás: megrendelés és segélyezésből áll. Vegyen föl a város az 1897—99. évekre néhány ezer forintnyi összeget és hívja fel az iparosokat, hogy a világkiállításra vélt munkáit terjeszszék be záros terminusra a városhoz, a mely azután megrendeléseket fog tenni, részben segélyezi az iparost, hogy kiállítandó cikkét előállíthassa.

A miniszteri leirat a város közönségéhez van adressálva, a tanácsnak és a közgyűlésnek módjában lesz a tudomásvétel temetője helyett a leiratnak érvényt szerezni és véle együtt Pécs iparshirnevét emelni.

Ez a jelentéktelen, a város háztartásába beilleszthető szubvenció a pécsi ipar fejlettségén szintén nagyot lendít, mert ha a városok most is olyan patriarchálisan gondolkoznak a leirat felől, mint a legtöbb ilyen esetben, akkor az ipar és kereskedelem nagy jövőbenében a magyar ipar érvényesülési törekvései szintén csak tudomásul vétetnének.

A kereskedelmi muzeum kiállításából.

A kereskedelmi muzeum állandó kiállítását báró Daniél Ernő kereskedelmi miniszter Zay Adolf. min. tanácsos kíséretében szordán ismét meglátogatta. Báth Károly igazgató s mintegy száz kiállító fogadta. Ezuttal a miniszter teljes két órát szentelt a muzeumnak s a szemle olyan beható volt, hogy a butor és lakberendezési csoportra nem maradt idő. A miniszter megígérte, hogy az külön nézi meg.

Több mint száz kiállítónak nyílt alkalmuk a tárgyait szmlyesen bemutatni a miniszternek s megmagyarázni termelési viszonyait. A vendékek, akik erre az alkalomra újból feljöttek, előnyben részesültek és az alkalmat sokan fel is használták, hogy az illető iparág serelemét egész nyíltan a miniszter tudomására hozzák.

Igen kedvező benyomást tett a miniszternek ezuttal is nemesak a kiállításnak nagyszabású külső képe, hanem az egyes részletek változatossága és az ipari udjónságok gazdagsága is.

Bemutattak a miniszternek egy új rosmat növényt is, melyet Torontálmezében termelnek egy-két év óta s melynek rosmatból a manillát helyettesítő fonalat fontak.

A magyar államasvutak gégyára kiállításánál Ritter felügyelő, Melegh főmérnök és Engel Pál szolgáltak magyarázatokkal.

Egy rézműgyár kiállításánál Fackh Károly min. tanácsos bemutatta a fillérek veretéséhez használt lemezeket. Az állami gépkísérelt állomás tárgyait Lázár Pál műegyetemi tanár mutatta be. Mint egészen új magyar gyártmányt mutatnak be egy gyögyéclokra használt ostsyaanyagot, valamint katonai célokra készült új rendszeri paszományt.

A miniszter megtekintette még a balneologiai egyesület ásványvizsgyűjteményét, valamint az „első magyar betűöntő és rézlenyaggyártó részvénytársaság” kiállított gyártmányait, hol Czettel Dániel vezérigazgató szolgált a miniszternek kimerítő felvilágosítással. A miniszter élenként érdeklődött a vállalat működése, a munkásviszonyok, nemkülönben a versenyképesség iránt és örömeinek adott kifejezést, hogy ezt az új iparágot rövid idő alatt sikerült Magyarországon virágzásra juttatni és bevezetni. Azt is szívesen hallotta a miniszter, hogy a gyár munkásainak nagyobb része magyar.

Különösen elismerőleg nyilatkozott a miniszter a kifogástalanul előállított tárgyakról s meglegeződéssel vette tudomásul, hogy a vállalat nyers anyagát Magyarországon, főleg az állami kohókból szerzi be.

A miniszter 12 órakor hagyta el a kiállítást.

A honvéd hadapród-iskola.

Lázás sietséggel hajtják keresztül minden retortán a pécsi honvéd hadapród-iskola építkezésének formai részét. Bár a kisajátítási eljárás engedélyezve van, de annak fogantatásához nem kezdhetek hozzá az idő rövidsége alatt, mégis a földmunkálatok javában folynak a kijelölt területen, mert a kereskedelmi miniszter egyik rendelete megadta erre a jogot.

A napokban adta be Pécs város tanácsához *Zurna* tábornok, mint a honvédelmi miniszter megbízottja az építkezési engedélyért való kérvényt, mellette 18 darab tervezrajzot, melyek az emelendő épületek méreteit, alaprajzait, oldal metszeteit s külsőjét tüntetik fel.

A tanács vizsgálás szerint f. hó 16-án, hétfőn, d. u. 4 órakor megy végbe a hivatalos helyszíni szemle, amelyen részt vesznek a polgármester, Herbert János gazdasági tanácsos, a főmérnök, az építési bizottság összes tagjai s a honvédség parancsnoksága. Minden kétségen felül áll, hogy az építkezési engedélyt már a következő napon forma szerint ki fogják adni.

Az általunk is megtekintett rész-

letes tervezrajzok alapján az építendő hadapród-iskolát a következőkben ismerteljük.

A 22 katasztrális hold területen, pavillón-rendszerben épül föl a telep, hasonlóan a fiumei tengerészeti akadémiához.

A főépület **E** betű alakú, 130 méter hosszú homlokzattal, a szíveti országra néz, előtte tágas és szép park vonul.

Jobb oldalról lesz a legénységi, balról a tisztai épület, mindenik előtt árnyas helyet nyújtó családi játszó-helyekkel.

A főépület udvari részén lesz a nagy, fedett tornacsarnok, előtte a torna-térrel és három nagy, négyzetű részre osztott gyakorló-térrel.

A telep Makár-utcai részén lesz a kórház, ettől jobbra, a nyitandó új utcavonal mellett az uszoda, gazdasági udvar és az istállók.

A **foéépület** modern renaissance stílusban épül, 3 emeletes, közép tetőjén kupolaszerű kiemelkedéssel. A főhomlokzaton egy-egy emelet-sorban 33 nagy ablak van. A díszes kapu fölött a király márvány mellszobra foglal helyet két-felől hadi jelvényekkel, a kupola alatt a magyar birodalom összesített címere, fölülte szent István koronájával, termékből kifaragva.

Az összes tervek **Alpár** Ignác budapesti műépítész dicsőült ízlését dicsérik.

Áttérve a belső beosztásra, a főépület **felszintjén** találjuk jobbról a bemenet alatt a portás lakását, balról a pénztári helyiséget, a tisztai ügyeletes szobát és az étkezési bizottság szobáját.

A hosszú frontban nyerneik elhelyezést a vegytani és természet-tani előadó terem, a vegytani műhely és előkészítő szoba, a laboráns szobája, szertár, kisebb étkező terem, a jobb szárnyon a nagy étkező terem 11 ablakkal az utcára, 31 méter hosszban 6-50 méter szélességben; ezenkívül még két étkező terem, a balszárnyon a zenés-és énekes terem, a társalgó, billiard és olvasóterem, üdülő terem, különleges tárgyak szobája, a minta terem, orvosi rendelő szoba, két gyengélkedők szobája, köztük az ápolók szobája. Középen az udvari részen van a nagy fedett **tornacsarnok**, 20 méter hosszban s 6 méter szé-

lességben. Mellette ugyanazon tető alatt a szobajuska célú helyiség, két kerékpár raktár és a vivóterem.

Az **első emeleten** középen van a diszterem, a parancsnoki szoba, váróterem, tanári szoba, segédített szobája, az írások, a kezelési bizottság szobája, 3 alantás tisztai szoba, nagy rajzterem, a rajztanári szobája, a balszárnyon vannak a IV-VIII. sz. tantermek, jobb szárnyon a könyvtár, könyvkezelő, könyvkötő szobája és a könyvraktár.

A **második emeleten** van a nagy hálóterem 25 ágyra, a minő még 4 van az emeleten és a két szárnyon még két hálóterem 30-30 ágyra. Középen van a nagy diszterem; minden hálóterem mellett mosdósobák és egy lábbeli tisztító helyiség.

A **harmadik emeleten** a középső fronton van a kápolna, 18 m. hosszban 8,30 méter szélességben; itt van a tartalék hálóterem, két alosztályi raktár, hálóterem és mosdó helyiségek.

A **southerninben** vannak a bor-pincék, a fegyverraktár, a puska-műves helyisége, berendezési éke-kék, tüzelőeszer raktárak, élelmi-raktár, 2 konyha 15 méter hosszban 7-85 m. szélességben, mosogató helyiség, építési eszköz kamrája, motor helyiség, kazánház, zuhany, dörzsölő helyiség, tükörfürdő, törülköző szoba és al-töző fülkék.

A **nővendékek kórháza** egy emeletes épület; a **pincében** vannak a fa-és szénraktárak; a **foldszinten** a lépcsőház, gyógyszerár, orvosi, szolgálati szoba, 4 elkülönítő szoba, legénységi szoba, az ápoló szobája, 2 fűrész szoba, fertőtlenítő szoba, az altisztai szobája. Az **emeleten** öt betegszoba, fehérenemű raktár, két fürdőszoba, tea-és melegítő szoba.

A **tisztai épület** szintén modern renaissance stílusban épül, két emeletes, egy-egy sorban a főhomlokzaton 19 ablakkal.

A **pince helyiségében** van a gondnoknak, az alantás tiszteknek külön-külön pincéjük, hasonlóképpen 1 törzsisztai és 4 századosi pince-rekesz, mosókonyha, altisztai étkező.

A **földszinten** középen van a nagy tisztai étterem, 3 alantás tisztai szoba előszobákkal, a tálláló helyi-

ség, konyha, élelőkamara, ruhatár, öltöző-, könyvtári szoba és a gondnoki szoba.

Az *első emeleten* van a százados lakosztály 3 szoba, fürdő szoba, előszoba, konyha, a törzestisztai lakás, 4 szoba, 1 cselédszoba, előszoba, fürdőszoba, konyha és egy alantos tiszt lakás.

A *második emeleten* van a 3 százados lakosztálya.

A *legénységi épület* egy emeletes, a föhomlokzaton 17 ablakkal egy sorban.

A *southerniben* van a markotányos pincér, legénységi étkező, a konyha, mosogató helyiség és a tüzelőszert raktár.

A *Földszinten* van a kapus helyisége és lakása, altisztai börtön, őrszoba, közös börtön, 2 egyes zárka, altisztai szoba, ápoló szoba, gyémántkő szobája, asztalos műhely, fizetési szoba, a markotányos lakása, konyha és elárúsító helyiség (kafin).

Az *emeleten* van 4 legénységi terem, két mosó szoba, alosztályi iroda és alosztályi raktár.

A *mellettképzület* szintén egy emeletű: A *püchben* van 1 mosókonyha, szárító és mangorló helyiség, tüzelő anyag raktár; a *földszinten* van a foglár lakása, 3 közös börtön, 6 magán zárka a növendékek számára, a szennyes felhemenő raktára, cipészműhely, imtaagraktár, szabóműhely és az altiszt lakása. Az *emeleten* van a gazdászati iroda, kezelőtér, 2 nagy raktári helyiség, felhemenő kiadási helyiség, felhemenő foltozó, felhemenő vasaló szoba, végül a felhemenő osztályozó és az ágyemelő raktár helyiségei.

Az *usoda* középen toronynyal, teljesen fedett helyiség, fűthető. A medence fokozatosan három mélységgel bír, u. m. 1.40, 1.80 és 3.10 méter. Az egész medence hossza 29.60 méter, szélessége 10.60 méter. Köröskörül 30 fürdőkabin van.

Az *istállóban* 6 ló számára van hely, mellette van a szénaraktár, a zab- és nyereg kamara, továbbá a kocsiszín és a tüzelőszerek raktára, a loápolók helyisége s a parancsnok 2 lóra számára külön istálló, külön szénakamarával.

Mint már megírtuk, az építkezés fokozott erővel a tél folyamán

is tartani fog s a kőművesmunkák kivéve, a többi munkálatokat mind pécsi iparosok látják el.

Ballier Sándor.

A Szellem.

Egy revolver-villanás. Nehány dorrenés. Egy hatalmas ember halláshörge. Azután újra csend. Így jelenik meg időnkint hol itt, hol ott az a Szellem, mely bizonyosan megfoghatólag nincs sehol és ma már mégis mindenütt van. Az anarchia.

A fennálló világrend őrői, hatalmasai kincseket adnának annak, aki ezt a Szellemet meg tudná markolni és meg tudná fojtani. Nem lehet.

Nem lehet.

Kutatják, keresik, üldözik, agyonütköztetik szoritani, de nem találják.

Ugy néha azültán meg-megjelenik egy-egy merénylő, aki nyitgató arccal, remegéselen kézzel, lázasabban szívdozbanban nélkül gyilkot sközés a fennálló hatalom valamelyik képviselőjének. Olyan ez, mint mikor az üldözött menekülő szívtelen bátorságában, vakmerőségében valahol jelét látja annak, hogy merre jár, hol van.

Mintha egy-egy ilyen merénylőt is az a lappangó, rettenetes Szellem dobna ki a nyilvánosság elé, az üldözött hatalom elé. »Nézzetek: itt vagyok!»

Egyszer kidob egy merénylőt, aki átveri törvél a francia köztársaság elnökének mellét; azután jön egy másik, aki az olasz királyra emeli gyilkát; a harmadik Cánovast, a spanyol miniszterelnökre revolverez.

A Szellem vérfagyasztó kiáltása ez minél.

Itt vagyok!

Itt vagyok!

Itt vagyok!

A hatalom birtokosai megreszketnek, amint egy-egy ilyen véres jelenetben felütődik az anarchia szelleme.

A fennálló világrend őrői lázasan keresik e rémes Szellemet, hogy igazságot szolgáltatassanak az uralkodó jogrendnek.

Hol van hát?

Mindenütt, mint valami olyan kibontakozó világ istenségének szelleme.

Kikacagja az üldözöket.

»Hiába üldöztek. Itt is vagyok, ott is vagyok, mindenütt vagyok; de sehol sem értek el. Pedig mindig kergetem a konzervatív szellemet. Jelszavam: a haladás. Céloom: egy új világrend. Sok nevem van: de az mind én vagyok! Az anarchia!»

Mintha csak így beszélné hozzánk ez a lélekről lélekre, százakról ezekre, ezekről milliókra szálló Szellem.

És tényleg így is van.

Az a különböző néven nevezett szociális irányzat, mely ez idét fennáll és hódít, — végcéljában mind anarchiára, az egyén korlátlan erkölcsi szabadságának biztosítására, tehát minden szervezett hatalom megtagadására törekszik.

Nincs-e itt hazánkban is dr. Schmitt Jenő, a szellemi anarchia apostola, aki sajtó útján hirdeti azokat az elveket, amiktől a jövő emberiség boldogulását reméli, — az anarchia elveit.

Ez is az anarchia szelleme. Itt is ő van. Nem csupán a bomba és gyilk alakjában jelenik meg. Betűvel hódít.

Gyilkolki félelmet.

Az őlé fegyver csak negatív hódító eszköze, mert tudja, hogy az borzalmas és nem vonz.

Poszitiv eredményt csak a betűvel ér el, mert az eszme hatalma szelid és ellenállhatatlan.

Nincs-e itt hazánkban is a varlóságos anarchia az alföldi munkások bázisában?

Elnevezték agrár-szocializmusnak. Csak a neve más; a lényege: anarchia.

Nagyon téved, aki azt hiszi, hogy csak az az anarchia, amely bombával, törrel, revolverrel, gyilkokkal dolgozik.

Dr. Schmitt Jenőnél kifejezettebb anarchistát alig lehetne találni és lám: ő csak szelid betűkkel dolgozik. És ilyen van Magyarországon még nagyon sok.

Hanem azért mi, sajtóságos ázsiai nyugalommal azt mondjuk, hogy Magyarországon nem találja a szocializmus; itt a nemzetközi törekvések sohasem hódíthatnak.

Pedig hát aki a magyar fajt szivének, lelkének minden ízében ismeri, tudhatja, hogy erős konzervatív vonások vannak ugyan jellemében; újabb eszméknek, tö-

rekvéseknek megnyerni őt nem könnyű dolog; de ha egyszer valami lelkebe fogadott, akkor azt csak kelvével együtt lehet kitérni belőle.

Minden egy-egy vérfagyasztó jelenet, a mivel az anarchia tudatja a világgal, hogy van — intő jel arra, hogy legyünk okos óri házáknak és foglalkozzunk komolyan, de igazán komolyan a szociális politikával. A szó ereje most már elveszett, csak komoly, határozott tettek vehetők számba.

Canovasnak, a hadokló spanyol miniszterelnöknek, utolsó kiáltása, hogy «Éljen Spanyolország» — már csak a halál deliriumának süttőgő szava volt; de azért ébresztő harsonaként hatoljon be minden ország szívébe és ébersze tette az országok, nemzetek sorsát intézőket, hogy — ha biztosítani akarják országuk, nemzetük életét, — vessenek immár komolyan számot azzal a szellemmel, mely hódító erővel hatolt be az emberiség egyetemének minden rétegébe.

MUNKA-ROVAT.

(E rovatban ipartestületektől, előfizetőinktől díjtalanul fogadjunk el bejelentéseket.)

Munkát keresnek:

- 3 szabó segéd,
  - 2 szatlas segéd,
  - 1 lakatos segéd,
  - 3 nyomdász segéd,
- Közelebbit a pécsi ipartestületnél.

Elhelyezést nyerneik:

- Több kovács segéd,
két bogár segéd,
egy bádóg segéd,
egy kerégyártó segéd,
és egy cipész tanoncz.
- Közelebbit a pécsi ipartestületnél.

Hirdetések

jutányos áron fővételnek a kiadóhivatalban.

VEGYESEK.

Tisztelettel főkérjük szaktársainkat s azokat a társgegyesületeket, a kiknek megküldöttük lapunk mataványaszámait, hogy abban az esetben, ha lapunkat megvartatani öhajlják, az előfizetési összeget minél előbb beküldeni sziveskedjenek, mert lapunkból felesleges példányokat ezáltal nem nyomtatunk s a későbbben beérkező új előfizetőinknek már nem küldhetjük az eddigelőt megjelölt számokat.

Ipariskolai ösztöndíjak. A pécsi kereskedelmi és iparkamara két ipariskolai ösztöndíjra hirdet pályázatot. Az egyik ösztöndíj évi 140 frt, a másik 52 frt. Mindkét ösztöndíjra valamely ipari szakiskolát látogató ifjak pályázhatnak és pedig az előbbre pécsi vagy baranyamegyei, az utóbbira ellenben csakis pécsi illetőségűek. Az iskolai, erkölcsi s szegénységi bizonyítvánnyal felszerelt kérvények a pécsi kereskedelmi és iparkamarához f. évi augusztus hó 25-ig nyújthatók be.

A karcagi iparkiallítás. Báró Dániel Ernő kereskedelmiügyi miniszter intézkedéséből a magyar királyi technológiai iparmúzeum gyűjteményeinek egy részét a karcagi ipartestület 10 éves fennállásának emlékére Karcagon rendezendő iparkiallításra ma küldötte le. A kiállítás e hónap 22-én nyílik meg s két hétig marad nyitva. A múzeum részéről Staub Sándor, tanár és Horváth Dezső művezető fognak a kiállítás rendezése végett Karcagra utazni.

A magyar munkás kívánságai. A nemzeti demokrata munkáspárt, a mely a hazafiaság szellemét nem zárja ki törekvéseiből, újból fel akarja venni a harcot a nemzetközi szociáldemokratákkal. E végből felhívást intézett a munkásokhoz: „Mit kíván a magyar munkás?” cím alatt, a melyben 11 pontban összefoglalják a hazafias munkások kívánságait. A kívánságok a következők: 1. A választói jog minden 20 éven felüli irni-olvasni tudó munkás számára. 2. A tandíj fizetés eltörlése. 3. Munkáskamarák szervezése érdekeik megvaltoztatása céljából. 4. Az 1884-ki alkotmányos revíziója és a munka-

idő korlátozása. 5. Az egészségügyi követelmények törvényes biztosítása. 6. A teljes vasárnapi munkaszünet kiterjesztése a szesziparttal foglalkozókra is. 7. Az indirekt adó eltörlése s az adózási rendszernek ujjaikötése a progresszív adórendszer alapján. 8. A bányászok helyzetének javítása. Tiltsa el a törvény, hogy nők is végezzenek bányász munkát és 18 éven alóli munk. 9. A földművelő munkások helyzetének törvényhozásilag való javítása. 10. A női munkások helyzetének javítása, ezzel kapcsolatosan a lelenyeg megoldása, a cselédtörvény módosítása és a hatóság ellenőrzés alatt álló cselédmenhely és helyközvetítő intézet létesítése. 11. Utolsó kívánságunk a magyar munkásoknak, hogy szabadítsák meg minél előbb a vezetőikre feltalakodott professzionál munkásvezérektől.

Örszágos tűzoltó tanfolyam.

Az örszágos tűzoltó tanfolyam hallgatói nagy buzgalommal végzik ugy elméleti, mint gyakorlati tanulmányaikat. A tisztviselőlepi mászóháznál naponta különféle szer- és mászógyakorlatokat tartanak a tanfolyam hallgatói, akik Breuer Szilárd tűzoltó segédtséget vezetése mellett a napokban sorra megtekintik a főváros nagyobb gyártelepeit.

Az ipartestületi elnök diszalbuma. Rainer Ferencnek, a szegedi ipartestület elnökének huszonöt éves elnöki jubileumát folyó hó 20-án ünnepli meg a szegedi ipartestület, amidőn diszközgyűlést tartanak s az érdemes elnököt óvációkban részesítik. Ez alkalommal diszalbumot nyújtanak át az elnöknek. Az album, amely remeke a modern könyvkötészetű iparnak, az Engel Lajos cég rajzoló és könyvkötő-intézetében készült. A belső diszes címlapon ez a felírás: Tek. Rainer Ferenc urnak, a szegedi ipartestület elnökének 25 éves jubileuma alkalmából az ipartestület. Az album nem diszkötésben közömbös kivájt mélyedésben ezüstből vert ezüst allegorikus, az ipart jelképező alak áll. Ezt a külső lappon négy vésett sarok egészíti ki oxidált ezüstből. Valamennyit a mélyedésben készült rajzok után vágják az ötvösök. Az album lap belső oldalai fehér selyemmel ké-

szültek. Az első papírlapon Szeged szímetől körülve egy férfi s egy nő iparos áll, igen szép rajzban.

Elvi jelentőségű rendelet. Baranyamegye közönsége az országgyűlés képviselőházához intézett fölrítában az ipartörvény 16. §-ának módosítását kérte oly értelemben, hogy a falusi kémények havonkénti tisztogatása ne legyen kötelező. Faluhelyeken ugyanis nem minden nap használják a kéményeket, hanem vannak oly kémények is, melyek hetenkint csak egy-kétszer füstölnek s mégis követelte a törvény a havonkénti kéménysopretést. A kéménysoprok megjelentek a faluban, de mikor látták, hogy a kémény tisztogatására nem szorul, nem is tisztogatták, hanem azért a havonkénti tisztogatási díjat a gazdának meg kellett fizetnie. — Baranyamegye fölrítást a képviselőház kiadta a belügyminiszternek, ki már hetekkel ezelőtt válaszolt a fölrítatra. Most azonban a miniszter válasza megjelent a hivatalos »Budapesti Közlöny« keddi számában, mivel a miniszternek Baranyához küldött rendelet elvi jelentőséggel bír. Tehát az a többi vármegyék is irányadóan tekinthetik. A miniszteri leirat kimondja, hogy az ipartörvény 16. §-ában foglalt rendelkezések csupán az állandó használatban levő kéményekre vonatkozhatnak. Oly időszakokban tehát, midőn a községek lakossága mezőgazdasági munkával a falun kívül van elfoglalva s a lakások kéményét egyáltalában nem, vagy csak szórványosan használja, a havonként való kéménysoprés nem kötelező és a vármegye közönsége ily kémények tisztántartására nézve szabályrendelést megfelelő szabályokat alkothat. Tűzrendészetileg tehát ezentúl is szükséges, hogy az állandóan használt kémények havonként legalább egyszer tisztíttassanak, azonban a szórványosan használt kémények kéthavonkénti vagy esetleg negyedévi tisztogatása iránt a vármegye szabályrendeletet hozhat.

A kádár iparról. A fillozera tudvalevőleg teljesen kipszittotta szőlőnkét, a miből azt lehetne helyesen következtetni, hogy Baranyában és környékén a kádárpar is hanyatlának indult, mert ha nincs termés, nincs is szükség

edényre, mibe a bort elhelyezték. Azonban ellenkezőleg áll a dolog, a hordók készítése a pécsi iparkamara területén nemcsak hogy nem csökkent, de igen sok helyütt határozottan emelkedett nagy előnyre a kádár iparosoknak, ami korántsem a jó borterméseknek, hanem a nagyban föllendült borkereskedelemnek (?) köszönhető, továbbá a Pécsért nagy kiterjedést vett sörgyártásnak. Megvilágosításul érdekesnek tartjuk a pécsi kereskedelmi és iparkamarától beszerzett fordóhitelesítési statisztikát közölni az alábbiakban, a miből kitűnik, hogy a fillozera vész előtt helyenkint hány darab hordót hitelesítettek és hány darabot az elmult, 1896-ik évben. Ugyanis hitelesítésre került:

	1892.	1896.
	é v b e n :	
Baában	2213	205
Bükösdön	531	138
Duna-Szekesön	801	84
Felső-Mindszenten	—	47
Hidasdon	599	441
Himesházáon	664	—
Karacsonon	—	554
Mágocsdon	480	94
Mohácsdon	1330	—
Nádasdon	3337	1341
Német-Bölyban	1885	651
Német-Úröghön	2813	9561
Pécsért	10279	9903
Pécsváradon	1323	89
Sásdon	380	—
Siklóson	1941	926
Villányon	1324	6206
Vörösmarthon	1369	731
Böhönyén	282	79
Csurgön	749	341
Kapostvárolt	449	406
Karácson	142	44
Longyeltötiban	—	225
Marozsaliban	362	214
Szigetvárolt	687	972
Szillben	30	52
Tabon	38	67
Bátaszéken	831	573
Bonyhádon	1271	256
Dunaföldvárolt	475	361
Högészén	133	—
Paksön	572	531
Szegváradon	—	1863
Tevelen	—	31

Összesen: 37300 37031

Munkás-jubileum. A Magyar Államvasutak északi főmühelyének kovácsmunkásai szép tanujelét adták a minap munkástársaik iránt

való szeretetüknek. A műhelynek ugyanis három derék munkását: Bartza Sándort, Szabó Istvánt és Kántor Lajost, akik 25 estzendő óta állanak a vasut szolgálátában, lelkes ovációban résziesítette s szép emléktárgyakkal lepték meg. Az ünnepen a műhely főnöke, mérnök és művezető is jelen voltak.

Kötél. Egy komárommegyei földbirtokos felszülésén mulatnak most a budapesti ügyvédek. A földbirtokosnak volt valami kisebb ügye a budapesti járásbírósnál s megbizta egyik ügyvédmiserőst itt a fővárosban, hogy intézze el az ügyet. A fiskális el is intézte és háromszáz forintos költségjegyzéket küldött gazdag kliensének. A földesúr nagyon megaragudott a drága expenzótárra, de azért gavalér módjára, mégis csak elküldötte a három darab százasat. Hanem azt mégsem állhatta meg, hogy az utalvány széleére oda ne írja:

Elküldök háromszáz forintot, vegeyen rajta kötélet.

Három nap tel el ezután s az ügyvéd nem jelentkezett, hogy számon kérje az erős megjegyzést. A negyedik napon azonban furcsa szállítmány érkezett a komárommegyei pusztára. Egy vagon kötél jött a földesúr címére, a postával meg levél, amelyben a fővárosi ügyvéd illő tisztelettel figyelmébe ajánlja régi expenzótáját, amelyhez kötélvásárlás címen ezuttal még ötven forint járult. A földesúr udvarias levél kíséretében küldte be a kért összeget. Csak a vagon kötélről nem tudott eddig mit eszmélni.

A magyar osztálysorsjáték eltiltása Ausztriában. Bécsből jelentik, hogy a hivatalos lap a pénzügyminiszter augusztus 5-éről kelt rendeletét közli, a mely eltilta a külföldi sorsjátékokban való részvételt s egyszerűen a magyar osztálysorsjátékban való részvételt is.

Hangos szavu telefon. Nagy fontosságu magyar találmányt kelt feltűnést műszaki körökben. A hangosan beszélő telefonkagyló ez, mely szóbanak falán, vagy irodánk asztalán fekszik s csengetyüs jeladás után a nélkül, hogy föl kellene emelni s filunkához tartani, egyszerre csak megszólal és messze hallható hangon közli velünk ügy-

feleink értesítéseit, vagy a városban s a nagyvilágban történt fontosabb eseményeket. A föllalálók Sárkány Arnold és Öprendek Ferenc mechanikus, akik minden országban szabadalmakat találmányukat szombaton, e hó 14-én d. u. 3 órákor fogják bemutatni az »Otthon« írók és hírlapírók köre helyiségében meghívott szakértők és az »Otthon« tagjai előtt.

Szőlőfelújítási kölcsönök. A szőlőkölcsönöket engedélyező országos bizottság f. hó első napjain tartott ülésével a nyári szünet után működését újra megkezdte. Ezután úgy, mint eddig, kéthetenként fogja üléseit tartani és a magyar agrár és járadékbankhoz beérkező kérvényeket elintézi. Legutolsó két ülésében a bizottság 75 félnek 82.500 forintnyi kölcsönt engedélyezett. A szőlőkölcsönzöket igénybe venni szándékozők érdekében áll, hogy kérvényeket idejében küldjék be vagy a magyar agrár és járadékbankhoz, vagy az illető vidéken működő szőlőbiztoszó, hogy e kérvényeknek törvényesori elintézése még oly időben történjék, mely az illetők a kölcsönt az őszi munkálatokra tényleg felhasználhassák.

Műbőr. Egy Blandy nevű angol föllalálta a módot, amellyel mesterséges uton lehet bőrt gyártani. Guttaperkát, aszfaltot, szurkot és mózgot olvaszt össze, gipszet és kénantimont önt a keverékbe — s ebből lesz aztán a bőr, amely főleg cipőkészítésre alkalmas. Fimo-mabb az a műbőr, amelyet növényrostokból állított elő szintén egy angol, sőt az az előnye is van a valóságos bőr fölött, hogy pulhább, tartósabb és — olcsóbb. Egyelőre csak a kalapok bélelésére használják.

A pécsi vágóhid építése. A esztőtörtékön megtartott városi közgyűlési ülésen végre a városi vágóhid részére szükségelt telkek kisajátítására nézve hozhatott határozatot a bizottság, miután a kereskedelemügyi miniszter a követelések leírásban adta meg engedélyt a kisajátítás foganatosítására:

Pécs sz. kir. város törvényhatósági bizottságának f. é. jan. 25-én tartott közgyűléséből 9/165. sz. h., továbbá a város tanácsának f. évi május hó 7-én tartott üléséből kelt följegyzésére, a város területén létesíteni szándékoltt új vágóhid és állatvásártér céljaira szükséges in-

gatlan megszerezhetőesére Pécs város közönségének a helyi és földmívelésügyi miniszter urak erőszemi véleményének meghallgatása után a siklósi országúttól keletre, a nagy kanális között fekvő, a pécsi tk. betétben 764. sz. a. 7502/2 és 7503. kat. helyrajzi sz. a. foglalt és a pécsi székesgyház tulajdonát képező 22. kat. föld és 1145. □ öl magassága Batthyáni-féle rét megszerzése céljából a kisajátítási jogot engedélyeztem.

Dániel Ernő báró,
ker. miniszter.

Most már a bíróság közbenjöttével foganatosítható a kisajátítási eljárás, melyet ha befejeznek, haladéok nélkül hozzá láthatnak a vágóhid építéséhez és értesülünk szerint ezzel most már nem is fognak késlekedni és a munkákra való árjelítés kiírása után talán már szeptember havában megkezdik a 130.000 frt költséggel létesítendő vágóhid építését, melyet a jövő évben már át is adhatnak a használatnak.

A kifőzők. Szegény ember, a kinek nincsen módjában a vendéglők árnyékos udvarán kényelmesen megebedélni, rendszeren fölkatat valami olcsó kifőzőhelyet, a hol egy-két hatosért nem éppen tápláló és izletes, de legalább meleg ételt kap s vele ép úgy jól lakik, mint akár a tükörablakos, előkelő restaurációk generalsaft-tal kotyvasztott francia és angol nevű eledelével. Budapesten ezer meg ezer munkásember eszik ilyen kifőzőknél s ezért bizony közérdekű a figyelmeztetés, melyet egyik napilaphoz intézett levél foglalt magában:

Igen tisztelt szerkesztőség! Számítatlan panaszok levelet olvastam már az önk lapjában, a hol a szegény emberek panasznak mindig van helye. Nem a saját érdekében írok, hanem száz meg száz olyan emberek az érdekében, a ki kifőzőben eszik, mert nem bír otthon főzteni. Arról nem szölok, hogy az ilyen, rendszeren munkás ember, mit eszik, mert az étel még megjárja, hanem a mibe főzik az ételt azt, kifőgésolom. Ez pedig rendszeren rozsdás vasfák, vagy bádögkondér, a melyet nem tisztítanak gondosan. Azt hiszem, ha a hatóság minden felügyelőre költ s még az után járó milimáris kocsiakat is megállítja és megvizsgálja, könnyen megtehetné azt is, hogy betekintene

ezekbe az egészségrontó fazekakba és megbíntetné a tisztátalan kifőzőket vagy elkobozná a veszedelmes fazekakat. E soraimmal azért nem akarom a hatóságot sértetni. Minden sértés ki van zárva, csak figyelmeztetni akartam, hogy vigyázzon a szegény emberek egészségére. A hatóság ne gondolja, hogy csak nekem nem tetszett és ne mondja: »Ha nem tetszik, egyélt másutt!« mert én sohasem ettem ilyen helyen, én csak javitom az ilyen edényeket és ha hoznak hozzám olykor ilyen ócska fazekat, megkérdem: — Hát ebbe mit főznek? Ez még ruháztatásra sem jó. Rendszeren az a válasz erre: — Leves és gombóc fő en bel, majszter ur. Így gondoltam én el, hogy figyelmeztetem a tisztelt szerkesztőség utján a hatóságot és a szegény embereket, Kérem tessék e levelemet nyilvánosságra hozni. Tisztelettel L. Á. bádögösmeister.

Pör a minisztertanács előtt.

Hofbauer Jakab és Léhner Sándor budapesti vállalkozók evalláltak a csucsas-nagykároly állami ut kiépítését. A szűkeséges könnkak elvégzéséhez szükségesek Dttk községből 31 szakmáiyos szegődtettek s a munkálatok elvégzésévé odáig jutott a dolog, hogy a szegény dolgozók emberek a vállalkozó céget bepanaszolták; a krasznai főszolgabíró elutasította a panaszt, abból az okból, hogy a szakmáiyosok sem cselédeknek, sem napszámósoknak nem tekinthetők s így közigazgatási eljárásnak nincs helye. Erre a detiék, kiknek vagy 1500 forint követelésük van, a budapesti VI. ker. járásbírósi előtt fogták pörbe a céget keresőkkel, azzal okolta meg a határozatot, hogy mivel a fölállalt munka különös szakképzettséget nem igényel s így a fölperesek napszámósoknak tekintendők, ügyük mégis a közigazgatási fórum elé tartozik. Ezt a határozatot helybenhagyta a főbehzési bíróság is, egyben azonban a szegény emberek ügyvédje, Keszits Antal dr. kérelmére elrendelte, hogy a fonörgő hatáskörű öszentökös elbírálása végett az iratokat a minisztertanács elé kell terjeszteni. A vitás kérdés hosszas huzavona után a minisztertanács elé jutva, itt, azon az okon, hogy nyilvános közzététel nélküléséhez szükséges bármely munkálat fölállalása

sem nem cselédi, sem nem nap-számosi teendő, a pör elbírálására a bíróságok jelfölték illetékesnek. Három évi keresés után végre leg-
alább bírót kaptak a detkies és most
újra megindítván a pört, azon tü-
nődnek, hogy hát ítéletet ugyan
mennyi idő alatt fognak kapni.

**A kassai kamara és a háza-
lók.** A kassai kereskedelmi és ipar-
kamara felterjesztést intézett a ker-
sekedelmi miniszterhez, hogy ren-
delje el Árva-, Turóc- és Zólyom-
megyék szövekökfejtő és nyomtatási
iparának statisztikai felvételét, az
ottani házi iparicikkeknek megfelelő
jelzéssel való ellátását és intéz-
kedjék továbbá, hogy a felsővidéki
házalók heti vásárokon csupán házi
iparészitményeket árulhassák. A
kamara legutóbbi közgyűlésén olvas-
ták fel a miniszter válaszázt. E
szert az 1887. 18. t.-c. Azért
tartotta fenn a felvidéki házalók-
nak azon jogát, hogy betámaszkodón
házi iparicikkek kivül egyéb áru-
kat is kirakhassanak, mert az ottani
nehéz megélhetési viszonyok mel-
lett a lakosság fenntartására való
tekintet ez felületlenül szükségesnek
mutatta. Az ottani nehéz kereseti
viszonyok azonban eddig még nem
változtak meg. Múltán tehát elő
intézkedés, mely a felvidéki lakos-
gát csupán házi készitményeivel
való kereskedésre szorította, azt
együttal létében is veszélyeztetné,
azért azt először megváltoztatni
nem tartja célszerűnek. Kimerítő
eszmecserére után elhatározta a
közgyűlés, hogy ezen fontos ügy-
ben a valódi tényállás és külön-
ben annak kiderítése mellett, hogy
itt nem felvidéki szegény népről,
de egyes sok segédvel dolgozó
üzemnek az összes szakbéli keres-
kedők rovására való könnyű meg-
szárazodásáról van szó.

Zöld cipők. A női cipő azok
közé a dolgok közé tartozik, a
melyekről az ember bizonyos kü-
rümények között csak áhítattal
emlékezhetik meg. Ez a bizonyos
körülmény pedig az, hogy a cipő
egy formás, pici lábón feszül meg.
Olyankor van ugyan leginkább el-
rejtve a kandi szemek elől, de hát
mit ér az olyan cipő, amely üre-
sen áll a kirakatban? A cipőnek
a benne lévő láb adja meg a be-
csét. És ha az a láb pici és for-
más, akkor édes mindég a férfi
szemnek, hogy minő a cipő?

Barna-e, avagy sárga, avagy fe-
kete? Hegyes orru, avagy tompa?
Magos sarku, alacsony? Kivágott,
magas? És ugyanazért nem a ma-
guk, de a pici és formás lábak
tulajdonosainak a kedvőért írjuk
meg, hogy a frankfurti »Cipész«
című lap szerint — ez széles a
világ minden szuszterének a hivata-
los lapja — az idén még csak
szórványosan mutatkozott zöld ci-
pők a jövő. A sárga cipő divatja
mult lesz és a ki a sikkesen öltö-
zött címre pályázik: annak zöld
cipellőt kell huznia. Egyben a sar-
kok magassága is változik. Nem az
alacsony sarok lesz divatos, de az,
amelyik legalább is három centi-
méteres. Minket, mondjuk, ez nem
érdekel. Mert édes mindég az a
férfi szemnek, hogy milyen a cipő,
ha pici és formás a benne rejlő
asszonyi láb.

**Van-e a borbélynak joga fo-
gat huzni?** Ennek a kérdésnek
legelső fokán való eldöntését kérte
Bajtyk Lajos orosházi borbély.
Ugyanis őt — Békés-megye fő-
orvosa, majd közbevetett felebbé-
zésére, alispán, közigazg. bizottság,
a foghúzás gyakorlatától felmen-
tette, eltiltotta. A miniszter ellen-
ben megsemmisítette az itélkező
hatóságok végzését azon az alapon,
hogy Bajtyk »szerzett jog« alap-
ján tovább is a fogszívédő em-
beriség rendelkezésére állhat, mert
iparszerű jogot foghúzásra azon
rendelet előtt nyert, melyben a
borbélyoknak a foghúzást eltiltják.
A jussait kivívó borbély azonban
vegyes örömmel értesült a belügy-
miniszter végzéséről, mert a feleb-
bezésben az itélkező hatóságokat
sértegetvén, a kik szerinte csak
azért itélnék így, mert nem volt
előg szerencsés velők egy politikai
párton lenni, megindították ellene
a kihágási eljárást. Bajtyk ugyan
elsőrendű kérdésnek tartotta az
ügyet, melyet végig felebbezett a
különbéle fórumokon. A többek
közé azt is mondja, hogy az ilve-
nek dobják a népet a szocializ-
musba.

A Hunyadyak és Rákócyaik. A
kereskedelmi miniszter elmondta,
hogy az országos statisztikai hivatal
számára a főváros küldje meg a
Budapesten levő győgyítő és ásvány-
források jegyzékét. Ebbe a jegy-
zékbe a megsemmisített védőjegyű
forrásokat nem veszik be s azért

tudatja a miniszter a fővárossal,
hogy tiz új Hunyady János, öt Hu-
nyady Mátyás, négy Hunyady Mik-
lós, Hunyady István, Hunyady Alajos,
három Hunyady József, két Hu-
nyady Győző, Hunyady Vilmos,
Hunyady Ferenc, egy-egy Hunyady
Lajos, Hunyady Ákos, Hunyadi Ál-
mos és két Rákóczy Árpád kereset-
vizfórással védőjegyét semmisítette
meg.

Kenyer nélkül. A törvény néha
szávtelen, mert hogy az egyik nyo-
morúságos ember érdekét megvédi,
letiporja a másik szegényt. Szent
azért, mert törvény, de fáj az
alacsony szárok lesz divatos, de az,
amelyik legalább is három centi-
méteres. Minket, mondjuk, ez nem
érdekel. Mert édes mindég az a
férfi szemnek, hogy milyen a cipő,
ha pici és formás a benne rejlő
asszonyi láb.

Kenyer nélkül. A törvény néha
szávtelen, mert hogy az egyik nyo-
morúságos ember érdekét megvédi,
letiporja a másik szegényt. Szent
azért, mert törvény, de fáj az
alacsony szárok lesz divatos, de az,
amelyik legalább is három centi-
méteres. Minket, mondjuk, ez nem
érdekel. Mert édes mindég az a
férfi szemnek, hogy milyen a cipő,
ha pici és formás a benne rejlő
asszonyi láb.

Kivették egy csomó, reggeltől estig
lőtő-futó s a kis pénzért nagy fá-
radtsággal forgató ember szájból
a kenyeret azért, hogy nagyobb
darab jusson a másik résznek,
amely betartott bizonyos formákat,
de másikonban teljességgel sem-
iben s különbözők a tönkretett
handlé-kollézióktól. Az őszerekek
egy részétől, azoktól, akik nem
szereztek maguknak magyar honos-
ságot, a fővárosi rendőség ezeltől
egy héttel elszedte az igazolványo-
kat s ezzel megfosztotta őket a
kenyerkeresettől. Az ilyen szegény
emberek életében már egy hét is
nagy idő. Azalatt megették az a
forintot, ami az üzletük tőkéje s
s most közel állanak az éhenha-
láshoz, mert nem magyar honosok.
Ez a szörnyű helyzet vitte arra
őket, hogy szerdán valóságos ostrom-
mal nekik a régi városház-
nak a polgármesterhez akartak
jutni, hogy elmondják neki a nyo-
morúságukat. Persze ez nem megy
olyan könnyen, amint a sok szeg-
ény ember elgondolta. A polgár-
mester ajtaját előlították a városi
szolgák s az őszerekek kiszorultak
a folyosóra egy csomó rongyos,
éhes asszonyval és gyerekkel egy-
tében, aki mind enni akar, pedig
nem magyar honpolgár. A gyerme-
kek keservesen sírtak, nemkülön-
ben az asszonyok is s hogy a férf-
iak is káromkodtak egyet-kettőt,
amikor elzárták előlük a panasz
utját, azt ne tessék tulságosan zo-

kon venni a hivatalos uraknak. Végre is, ha a gyomor kellemetlenkedik, azt nem lehet elhaltatni paragraffussal. A hangos deputációból két embert engedtek be a polgármester elé. Mig azok bent panaszkodtak, künn mind izgatottabban lett a tömeg. Végre is egy csomó rendőrt hívtattak, akik kiverték őket a folyosóról és elkergették a kapu elé is. Ezzel azonban teljességgel nincs megoldva az a fontos kérdés, hogy mit egyék kereset híján az a száz éhes ember és a familiája, aki ma könyörtellett két a polgármestertől.

A rendőr és a blatt. Egy olvasónkól ma a következő levelet kaptuk:

Tisztelt szerkesztő ur!

Van egy jó kis kávéházunk, már tudniillik nekem és a barátainknak. Csupa diskrécio, hallgatag, mint a sir. Annak van egy hátulsó kis udvari szobája s ebben mi éjszánként huszonegyest szoktunk játszani. Csak azért mondom el mindent olyan körülményesen, mert a kis szoba is, meg a huszonegyes is a dologra tartozik. És még valami egyéb is, egy rendőr . . .

A mult éjjel is huszonegyeztünk. A bankban nagy pénz volt. Valami huszonhét forint . . . No gondolom, ezt megteszem. Éppen a fertály előtt történt a dolog, hát beletettem a kis házbéremet az izletbe. Ászt kaptam, megtettem a bankot. A szerkesztő ur körülbelül sejtí, hogy mi jött rá? Alsó. Kritikus kezdett lenni a helyzet. Végre is tizenhárommal csak nem állok meg.

— Még blattot — mondom én.

Valaki erre hátul a vállamra csap s rémület a fülembé rikkant.

— Csak nem vág be! Elég!

Hátranézek azzal a szándékkal, hogy a fejébe csapom a széklet. Hát egy rendőr.

— No, mit akar? — kérdeztem tőle.

— Ne vágjon be a tekintetes ur. Én sohasem vágok be tizenháromra. Az a legjobb kártya.

— De mi közöm magához!

— Ha én mondom, hogy ne vágjon be a tekintetes ur, hát fogadja meg a szavam. Ismerem én azt a kutya kártyát, a mindent neki . . .

Nem vágtam be. A bankár is Ha a ment s nyolcast kapott rá. Ászr bevágok, én kaptam volna a

nyolcast, rá pedig egy filkó meg egy tizes következett volna és én behuzom a bankot. Ez a tényállás.

A rendőr miatt elvesztettem huszonhét forintot és most kérlelem a tekintetes szerkesztő urat, hogy nem intézkedik-e valamit az iránt a törvény, hogy a rendőr ne szóljon bele az ember kártyájába, hogyha huszonegyesről van szó?

Szerkesztő urnak

tisztelettel aláztos szolgálja

Kiss Sándor
marbasóhivatalnok.

Tisztelt polgártársunk bajában mély részvételt osztozunk, de a

rendőr csak kötelességtől teljesítette akkor, amikor teljes jóhiszeműséggel megövtá attól, hogy szerinte ostobaságot kövessen el. A törvény különben ebben a pontban ugy intézkedik, hogy a rendőr csak akkor szólhat bele a játékba, ha valaki tizenötre akar bevágni. Az ezen a numeruson aluli kockázatok privátügynek tekintendők, amireh a hatóságnaqk semmi köze.

Lapkiadó-tulajdonos:

A pécsi ipartestület.

A szerkesztésért felelős:

Ballier Sándor.

HIRDETÉSEK.

Straicher Lajos

vaskereskedő PÉCSETT, az arany ököhez.

(Irgalmasok-utcájában.)

Ajánlja nagy raktárát valódi steyer szál- és abricsvasban és lemezekben — épület vasalások, —

francia és külföldi szerszámok

asztalos, lakatos, kovács, pintér és hálogosok részére.

Sodronyszegek. Mérlegek,

konyha, bálanc, kosár, decimál-mérlegek, réz- és öntött sulyok, kovács állók és satuk, angol vellák.

— Konyha felszerelések. —

Kutsövek. Kerítéshez tüske-sodrony.

Réz-, acél- és nickel-neműek.

Vidéki megrendelések pontosan és szolidan eszközöltenek igen olcsó árak mellett.

Szíves bizalmát kérve, vagyok

kütnő tisztelettel

Straicher Lajos,

vaskereskedő.

Zelms Gyula

Pécs, Vásártér 7. sz.

Szállít téglát, eserepet, oltatlan és oltott meszet hordókban jutányos napi árak mellett.

SCHMITZ SOMA

azelőtt a

„ZENTLER“-féle os. és kir. szab. udvari

férfi- és gyermekruha raktár PÉCSETT.

✽ Király-utca, bazár-épület. ✽

Ajánlja a n. é. közönségnek nagy választéku raktárát kész férfi és gyermekruhákban.

Mután égváltozás folytán az átvett darabok visszaküldését mellőzni akarom, azokat mélyen leszállított árakon árusítom el f. évi augusztus hó 1-től 8-ig.

Az ültönyök, teljesen divatos kelmékből már megérkeztek.

AZ
ELSŐ PÉCSI CZUKORKA-GYÁR
STRAUSZ ÉS TÁRSAI
f. é. november hó 1-én
Siklósi-u. 17/19. sz. a.
saját telepeire áttételek.

Első pécsi cipő-raktár

Keszler Sándor

cipész-mester

PÉCSETT,

Király-utca 8. sz.

Saját műhelyei.

Méretk utáni megrendelések pontosan eszközöltenek.

Winter Károly

férfi szabó üzlete

Pécselt, Széchenyi-(fő)-tér.

Ajánlja az őszi évadra a legújabb angol, mint francia kelméket, melyek már megérkeztek.

Ritka kedvező alkalom!

1 vég Kanavász	3.30
1 vég Dásson	3.40
1 vég Chiffon	3.60
Mosó karton	—13
Női ruhaszövet	—14
Csipke függöny	—10
Törülköző kendő	—12
Agyszerűs	—90

Továbbá minden e szakmába vágó cikkek mélyen leszállított árban.

GRÜNHUTH KÁLMÁN

PÉCS

Ferencziek-utca PIA@SEK-féle házban.

Telefonösszekötési szám 78.

SCHÖNWALD IMRE

órák, ékszergyáros és látszerész.

Főüzlet a „Matyug“ épületben király-főu.

Egydi Főraktár

legszebb párisi és külföldi ékszerekből

Uri és női aranyláncok
legszebb és legfinomabb arany- és ezüst-órákKÉZTART
ÉVŐKÉSZLETEK ÉS DISZTÁRGYAK
raktáromban mindig des választékbanA legjobb minőségű
Berendorfi alpacca, china-ezüst tárgyak
gyári raktára

Ismom arany karláncok és jeggyűrűk

URI ÉS NŐI GYŰRŰK

„FRANZIA“

salon-, iroda- és ebresztő-órák
„Párisi“ színházi és tábori látszerek
legnagyobb választékban**HÓ ÉS LÉGSULYMÉRŐK**Legjobb arany, réz, állvány és tetőművelésű
Szemüvegek és orrszipletőkLegfinomabb hegyi jaspacok és kristálylencsékkel
EGYBEN OPTIKAI ESZKÖZ
raktáraMinden e számbába vágó
javítások a legjobban és pontosan
lévőztetnek.

Saját Vésnöki Műterem

a legjobb kor igényeinek megfelelőleg beren-
deze, ahol mindenemű vésnöki munkák u. n.**Monogrammok czímerek és clichék**
legutányosabb ár és pontos kiszolgálás mellett
eszközöltetnek.**Germán Ferenc**

asztalos-mester

PÉCSETT,

Apáca-utca 7-ik szám

(Saját házában.)

Elvállal minden szakmájába
vágó munkákat, egymint:Épület-, stilszerű butorokat,
templom-, szálloda- és kávéház-
berendezéseket, portálok, par-
ketták- és padlók készítésétstb.Kívánatra rajzokat és terveket is
készít.**JAJ DE FÁJ**a tyukszemem, hamar
elfutok**REISCH JÁNOS**cipészhez és csináltak ma-
gammak egy pár jó cipőt,
mert csak ott lehet jó láb-
hoz álló és kényelmes cipőt
kapni.

Üzlete Széchenyi-tér 8. sz.

az az takarékospártári
palotával szemben.

ALAPITTATOTT 1785.

RUEPPRECHT TESTVÉREK

HARANG-, ÉRCZ- ÉS VASÖNTÖDE,

MALOMÉPÍTÉSEZ, TŰZOLTÓ-SZEREK-, SZIVATTYU ÉS GÉPGYÁR
PÉCSETT.

Készítettnek:

Harangok.**Vas-harangállványok.**

Vas- és ércöntések.

Tűzoltászati gépek.Tűzoltósági segédesszközök és
legénységi felszerelések.**Kender-tömlők, tömlő-csavarok.****Szivattyúk**

és szivattyu-tervezetek.

Vízvezetékek

és vízvezeteki részleltárgyak.

**Fürdő-berendezések és árnyék-
széki részleltárgyak.****Mosó- és facsaró-
gépek.****Pínczészeti gépek és
szerelvények.**

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

**Kaucsuk-tömlők
és kaucsuk-árak.****Ércz-árak.**

Teljes gőz- és

**vízimalom-berendezések
malom-részleltárgyak.****Hengerek rovatkozása
és eszízolasa.****Gőzgépek, gőzkazánok,
Gőzmozdonyok,**eséplő-szekerek, gőzkazán-
szerelvények.**Gazdasági gépek.
Gépcsarok,**a hol mindennemű gépek jobbjára
készletben tartatnak.**Javításra** minden e szakmába
vágómunkák átvetet-
nek, gyorsan és jutányosan ki-
szolgáltatnak.